

Ursprung och historia

Den är Pudelns förfader.

Det är vanligtvis så man presenterar rasen.

I själva verket är det en mycket gammal ras och sägs ha väldigt olika ursprung. Det verkar som om Barbet existerade i Nordafrika vid vår tideräknings början och rasen användes då till att vakta hjordar. Senare har man funnit spår av rasen i Spanien, Cão de Aqua (Portugisisk vattenhund). Det var en hund som användes av portugisiska fiskare och den användes till lite av varje.

Barbet har helt säkert importerats till Frankrike av morena under invasionerna på 700-talet. När araberna blev slagna och lämnade landet stannade rasen kvar. Under ockupationsåren hade rasen haft tid att reproducera sig och slå rot. Några hundratal år senare, vid de turkiska invasionerna, så installerade sig rasen på samma sätt i länderna i östra Europa. Det är alltså mycket tidigt som denna ras fann sin plats i Västerlandet. Anledningen till rasens introduktion här hänger ihop med fattigdomen på hundar lokalt, speciellt i Gallien. Vid den merovingiska perioden (400-700-talen övers. anm.) var Gallien täckt av väldiga skogar, jordbruket var föga utvecklat och jakten hade en viktig plats i de vardagliga sysslorna. De mest utbredda och vanliga raserna var Grand Danois och förmodligen Vinthund. Men det fanns varken vallhundar eller vakthundar och inte heller sällskapshundar. Det är då naturligt att Barbet erövrade en ledig plats: mycket lättare att föda än en Grand Danois och mindre orolig än de då vanliga hundarna. Barbet kunde trots det vara mycket användbara vid jakt, till stor glädje för bönderna, som inte hade laglig rätt att äga raser, som var reserverade för adliga familjer. Dessutom visade sig Barbet vara en bra vakt av hjordar och bostäder. Det var när man upptäckte sådana egenskaper, som man började välja ut speciella exemplar. Då man märkte att en särskild Barbet var mycket duktigare än sina syskon (artfränder) att spåra upp villebråd, så behöll man den valpen till jakt. Det är på det sättet som t.ex. hundar med lång päls har blivit ursprunget till många raser i Frankrike, Spanien och England.

Spanieln är en av de första ättlingarna direkt från Barbet och som man hör av namnet levde den i Spanien. Detta är en europeisk teori. Dessutom finns en amerikansk teori om att Newfoundlandhundarna ska vara en avkomma till Barbet. Man kunde hitta Barbet på de franska och engelska fartygen under 1700-talet och baskerna reste då ibland till Newfoundland. Egenskapen att tycka om vatten skulle då Newfoundlandhundarna ha fått från Barbet. (Alltså hundarna på Newfoundland parade sig med Barbet och Newfoundlandsrasen blev påverkad av Barbetrasen och blev mera av en vattenhund. övers. anm.).

I Pyrenéerna gav Barbet upphovet till Katalanska vallhundar på den spanska sidan och till Pyrenéiska vallhundar på den franska sidan. I dalgången vid Paris

föddes Briarden och man stötte ännu i början av 1900-talet för övrigt på vallhundar från Brie med päls som en Barbet. Det är samma päls som hos Bergamasco i Italien. Några tror att en Angleterre Bobtail (trol. en Old English Sheepdog med kuperad svans. övers. anm.) eller Bearded Collie har sitt ursprung i en Barbet. Och det är utan tvekan föreningen av en Barbet och en hund med kort päls som skapat Griffonrasen. Sammanfattat så här kan den här utvecklingen tyckas ha gått snabbt. Men man får inte glömma att den tagit mer än tusen år.

Barbet fanns överallt på landsbygden och det var normalt att den användes till diverse uppgifter. Även om den är upphovet till åtskilliga andra raser, så bevarade den ändå sin speciella art. I själva verket så var en del Barbet specialiserade på sjöfågeljakt och de blev i Frankrike snabbt de enda hundarna som användes för det.

På 1800-talet användes Barbet ombord på fartyg för att ur vattnet plocka upp sjöfåglar, som sjömännen skjutit eller för att plocka upp allt annat som kunde falla i vattnet från båtarna. Men man vet inte om man vid den tiden (1800-t) talade om Barbet eller hellre sa Pudel.

Hunden som introducerades i Frankrike av morena är också förfader till Pudeln. Pudeln började konkurrera ut Barbetrasen men bidrog också till att Barbet blev känd som ras. Pudeln är en utveckling efter hundälskares smaker och önskemål.

På 1700-talet blev pälsens färg viktig och de enfärgade - svarta eller vita – blev de populäraste. De svarta och vita Barbethundarna korsades med en spaniel och man fick fram ” en liten Barbet” senare kallad Pudel. Då hade den förädlats och fått sin päls mindre ullig och lite mer lockig. Det blev två olika raser och pudel blev den klart populäraste i överensstämmelse med den rådande smaken på 1700-talet. Nu (1990-talet) är Barbet en ganska sällsynt hundras med endast runt ett hundratal hundar i Frankrike.

Barbethundens läggning

Barbet fungerar både som vattenhund och som sällskapshund. Den har lite sämre luktsinne än Braque (stående fågelhund som ej har något svenskt namn. Övers. anm.) och den är mindre allround än Griffon och har därför inte varit så populär bland jägare de senaste hundra åren. Den ulliga pälsen gör den inte lämpad att springa bland buskar och snår, vilket gör den till en dålig hjälp vid jakt i skog och mark.

Istället lämpar den sig utmärkt för jakt i träskmarker, kärr och myrar. Barbet älskar att plumsa, simma, dyka och hämta jaktbytet likväl från djupt vatten som från vass.

Med anledning av sin hund, Pilote, skrev en sakkunnig hundkännare och jägare, M. Coste, vid början av 1900-talet:

”Precis som för sina förfäder är Pilotes element vatten ingenting annat än vatten. Antingen vattnet är ljummet som i augusti eller iskallt som i december är badandet alltid ett nöje för honom. Han skulle ha tråkigt bara på torra land, tror jag. Jag har aldrig behövt kommendera honom ner i vattnet. Där är han säker och känner sig hemma. Ofta har jag haft honom med på jakt och pälsen har varit full av isbitar. Inte ett ögonblick har han verkat besvärad av det. Under vinterns kallaste perioder (-18--19 grader) då hans kamrater i hundgården rullar ihop sig och fryser under halmen, har jag sett honom sovande på marken med nosen på tassarna. Han har då varit täckt av snö och bokstavligen pudrad med rimfrost. Nästa dag har platsen där han har legat varit barmark och runt omkring har det varit djup snö. Jag frågar mig, vilka andra raser har sådana egenskaper att de klarar så låga temperaturer?

Han ger en värdefull hjälp till viltjägaren när det gäller jakt under svåra omständigheter. Han apporterar med glädje och älskar mycket mer än sin husse att plumsa i vattnet”.

År 1683 redan då skrev M. de Sélincourt så här om Barbet: ”Barbet är lockig och har även päls under tassarna. Han håller nosen nära marken när han jagar bytet men sätter nosen högt när han har hunnit upp bytet och stoppat det. Han jagar både i marker och vid vatten. Hans huvudsakliga läggning är att apportera och han är hård mot bytet. Men han är världens mest trofasta hund. Han vill bara ha en husse och aldrig förlora honom ur sikte”.

Barbet är den enda franska hundrasen som har denna speciella fallenhet för att jaga i träskmarker, kärr och myrar. Andra raser som används till detta är inte franska.

Även om Barbet är en god hjälp för människorna vid jakt sedan långt tillbaka i tiden är den också en utomordentligt bra sällskapshund. Barbet har på senare år ökat i antal, säkert beroende på sitt sätt och sitt beteende. Barbet är en lockande ras för den som framför allt söker en sympatisk ”nallebjörn”. Hans täta ulliga päls skyddar honom mot kyla och väta men gör honom också till ett mysigt och gosigt djur.

Barbet är förvånande rustik och tålig och lycklig ute i fria naturen. Ändå kan Barbet anpassa sig till stadsliv om man ger honom många möjligheter att vara ute och springa. Barbet har förblivit en autentisk hund som har lyckats bevara sina kvaliteter genom århundradena. Det är under inga omständigheter någon snobbighet som drar uppmärksamheten till rasen utan tvärtom att den är så tålig, robust, gedigen och självständig. Den är en lydig hund. Ändå är det sällan som den deltar i dressyr bland hundar i grupp 8.

Det är inte en lat eller trög hund utan tvärtom är den full av lust, liv och kraft. Det är ett nöje för honom att få följa med både jägare och fiskare på deras nöjen. Kan man hitta en bättre ras för att delta i vattenaktiviteter? Barbet trivs utmärkt på en segelbåt och precis lika bra går det för honom att lära sig att markera när fiskaren har fått napp på sin rev. I vilket fall som helst, så kräver en Barbet att få vara med och delta. Han behöver få ha sin del av familjelivet. Hans livliga och vakna sinne kan göra honom mycket dominant som vuxen hund och därför behöver han en ganska sträng uppfostran när han är valp. Vid tre månader bör han kunna ”ligg”, ”sitt” och ”stanna”. Förmågan att förstå och lära är förvånansvärt stor och han skulle säkert kunna vara en bra cirkushund. Han är ju också pudelns anfader. Det är en hund som är förtjust i att göra ”det rätta”, t ex att lösgöra någons ihop bundna händer, bära en matkorg, skälla på kommando.

Han gillar att göra som husse/matte vill. Han är också lugn tillsammans med barn och kan delta både i deras lekar och bus. När det gäller att vara vakthund så stannar han vid att markera och varna. Han skäller och talar om när det kommer en främling men är inte aggressiv. För att bli farlig måste han få särskild skolning.

Barbet är lycklig ute i fria naturen men kan anpassa sig till stadsliv. Då fordras det att man ofta går ut med honom, låter honom springa och ger honom stort utrymme. Bäst är det om han har tillgång till en trädgård och gärna en hundkoja i trädgården att bo i. Han är absolut inte känslig för kyla och förutom att han vill vara nära människor så behöver han också det hundsällskap som han kan få i en hundgård utomhus. Allt sedan den moriska tiden (700-talet. Övers. anm.) och den merovingiska tiden (400-700 talen. Övers. anm.) då man använde Barbet till jakt och till att vakta hjordar är rasen van vid att vara ute både dag och natt.

Anlagstest.

Förutom den klassiska bedömningen för att bekräfta att Barbethunden är kontrollerad och funnen överensstämmande med rasstandarden, kan hunden genomgå ett liknande anlagstest (T.A.N.) som görs av Société Centrale Canine (SCC).

Detta test ska verifiera om Barbet verkligen befinner sig på topp vad gäller vattenhundar. Testet går till så här:

Man kastar ut en död anka på djupt vatten. Jägaren skjuter ett skott och skickar sin Barbet att söka ankan. När hunden har hämtat ankan åt jägaren så kastar man på nytt ut två ankor. Hunden ska då apportera dessa två ankor och lämna dem till sin husse.

Detta test bevisar tre saker: hunden är inte skotträdd; hunden går ner i vattnet utan svårigheter; hunden apporterar bytet.

Skötsel av en Barbet

Alla raser med långhårig päls kräver ett minimum av skötsel. Barbet är inget undantag från den regeln och man kan till och med säga att den kräver mer skötsel än andra, särskilt som den är i vatten. Det finns ett uttryck som säger ”att vara smutsig som en Barbet” och det säger en del om hur hunden ser ut om man inte vårdar den regelbundet.

Några ordentliga tag med borsten två gånger i veckan räcker. En fördel är att när den fäller så tappar den hela tussar av pälsen och man kan plocka upp dem med handen. Pälsen fastnar inte på kläder eller möbler.

Öronen som är håriga inuti, bör kontrolleras regelbundet och håret där bör tas bort. För att undvika att Barbet ska se ut som en dammtuss och för att göra det mindre varmt för honom så kan man klippa pälsen varje år i slutet av våren. Förr i tiden tillverkade man hattar och kläder till jägarna av Barbets ulliga päls.

SLÄKTINGAR TILL BARBET

Några hundar kallas ibland släktingar bara för att de också är vattenhundar medan andra tydligt har samma ”blod” som Barbet. Bland jakthundar tillhör Korthals (rasen uppkallad efter en holländsk uppfödare. Övers. anm.) och alla övriga Griffonraser, franska eller utländska, samma familj som Barbet.

Pudeln, som av olika orsaker ofta felaktigt har förväxlats med Barbet, härstammar från Barbet. Bichon blev under en period också en ras på modet men Pudeln återtog sin första plats vid hovet under Napoleontiden(1803-1870 övers. anm.)

Vid slutet av 1800-talet började man föredra engelska sällskapshundar, men återigen är Pudeln den populäraste hunden i Frankrike och Västerlandet i stort. Säkert är det beroende på pälsen, som kan klippas på ett sofistikerat sätt, men också på grund av Pudeln framtoning som clown, som Pudeln är så populär. Pudeln tycker också mycket om vatten och skulle kunna vara en vattenhund. Dagens estetiska mode med ”lejonklippning” har sitt ursprung i att Pudeln förr i tiden klipptes så för att den skulle få skydd på bröstet mot kallt vatten och ha bakdelen rakad för att simma bättre och vara lättare att få ren. Det finns många storlekar på Pudlar: Kungspudel (över 45 cm), Mellanpudel (35-45 cm), Dvärgpudel (28-35 cm) och Toypudel (mindre än 28 cm)

Den Portugisiska vattenhunden korsades för århundraden sedan med Barbet .Det är utan tvivel den rasen, som tillsammans med Pudeln, närmast är släkt med Barbet. Den Portugisiska vattenhunden användes mycket av portugisiska fiskare. Hunden följde med dem ut på båten och hjälpte till att fånga den fisk som försökte att undgå nätet. Bakdelen och nosen på den här hunden skulle vara klippta av samma skäl som man lejonklippte Pudeln. Trots att den är livlig, ivrig och en god kamrat så finns den nästan bara i provinsen Algarve i Portugal.

Rasen är okänd i Frankrike. Den Irländska vattenspanieln, från irländska våtmarker, uppstod genom korsning av Barbet och Irländsk setter. I sitt hemland användes den mycket till att apportera ankor i våtmarker och sjöar. Hans ulliga päls, som är svår att sköta, förklarar varför den blev väldigt lite efterfrågad som sällskapshund.

Den Amerikanske vattenspanieln, som härstammar från den Irländska vattenspanieln, är en robust hund och pälsen kan vara leverfärgad eller mörkt chokladbrun. Den utmärker sig särskilt genom att vara skicklig i sumpiga marker men kan också användas till att apportera vaktel, fasan eller hare. Man använder den ibland som vakthund. Amerikansk vattenspaniel är okänd i Frankrike.

Man kan inte tala om Barbets släktingar utan att nämna Retrievern och särskilt Labradoren. Dessa två raser har inte samma ursprung som Barbet. Labradoren som föddes i Kanada, har också ett gott rykte som vattenhund. Han är en bra jaktkamrat i myrmarker, träskmarker och kärr. Den används i många länder och är en frisk hundras. Den är en av de trevligast sällskapshundarna som finns idag. Labradoren är en lydig hund och det har gjort att den med stor framgång används som ledarhund i Europa och USA. Hans päls ska vara enhetligt svart, gul eller leverfärgad.

Barbetrasens tillbakagång

Det är Pudeln som utgjorde slutet på Barbet rasens storhetstid. En hundkännare, Napoléon Landais, skrev 1834 att Pudeln var en speciell sorts Barbet! Den senare började minska i antal på 1700-talet, men det är vid slutet av 1800-talet som den nästan försvinner från den franska hundkartan. Jakten på sjöfågel gick tillbaka, jägarna föredrog mångkunniga hundar och engelska hundar blev mode. Alla dessa faktorer talade inte för Barbet. Dessutom blev många andra hundraser (t.ex. Pudeln) sällskapshundar pga. sin skönhet, sin elegans, sin karakteristiska päls eller någon annan speciell egenskap. Olyckligtvis hade Barbet inga sådana kvaliteter. Medelhög och försedd med en päls som döljer dess fysionomi drog den inte till sig blickarna. För övrigt blev dess ulliga päls svårskött. Det är inte konstigt att rasen föll i glömska.

Den idealiske ägaren till en Barbet

Barbet är inte en hund lämplig för en ängslig eller orolig person. Hundens livliga sätt kräver att man lär den gott uppförande redan vid ung ålder annars tar den kommandot i huset. Det passar alltså att ge honom en ganska sträng uppfostran. Den här hunden kommer väl överens med alla välbalanserade individer, både människor och andra hundar, och med sig själv. Den är rent av självständig.

Översättare Eva Arrander Bergius 2008

Ord som anknyter till Barbet och används på franska

Barbet – vuxen hane

Barbette –vuxen tik

Barbichet –valp hane

Barbichette vap tik

Barbichon- ung hane

Barbiche - ung tik

Barbetier – någon som älskar Barbetrasen

Källa

Mon Compagnon, le chien (vol1)

Editions Atlas

1990

ISBN 2-7312-0893-7